

סימפוזיון בנושא: "האקדמיה התבלבלה" – על הנכחת היצירה במכללה להכשרת מורים

יושבת ראש ומנחה: ד"ר אילת אטינגר

משך הסימפוזיון: 90 דקות

משתתפים מציגים: פרופ' יאיר קארו, המשורר פרופ' משה יצחקי, הסופרת והמחזאית ורדה קנול-יהלום, הסופרת דורית פלג והמשוררת יעל גלברמן

רציונל

לפי מילון אבן-שושן, יצירתיות היא "כושר-עשייה, מקוריות, דמיון, בנייה, חדשנות, בריאה, פוריות" ועוד. יצירתיות כרוכה בתהליך של סקרנות, חשיבה עצמית, שאילת שאלות, תעייה ותהייה וחוזר חלילה, בדרך להשגת תשובות. התקדמותה של חברה אנושית תלויה ביצירה לא פחות מאשר בידע; לכן, אין פלא שתכונה זו נדרשת בימינו במקומות עבודה רבים, ועל מערכת החינוך להנחילה לתלמידיה.

השכלה גבוהה שרוצה להכשיר ליצירה צריכה לא רק לחשוף את הסטודנטיות והסטודנטים ליצירות מסוגים שונים, אלא גם ליצור עבורם הזדמנויות, הנחיה ותמיכה, שיאפשרו את טיפוח היצירתיות שלהם-עצמם. אולם במקרים רבים נדמה שמערכת החינוך וההשכלה הגבוהה, במיוחד במדעי הרוח, מתמקדות בהנחלת ידע ומעקרות את הסקרנות; מצפות שתלמידים ישיבו לשאלות, ולא מדרבנות לשאילתן. בכך, נחסמת האפשרות ללמידה משמעותית, מורכבת ויצירתית, המביאה לפיתוח אישי.

במרכז מושב זה עומד נושא היצירה במכללה להכשרת מורים. במהלכו ננסה להבין במה חשיבותה של היצירה לחברה, מדוע מדובר בכלי מהותי בחינוך, באילו דרכים אפשר לחנך ליצירתיות, מה נעשה ב"אורנים" לאורך 70 שנותיה בהקשר זה, והאם מה שנעשה מספיק.

תקציר הפאנל: באמצע שנות השלושים של המאה ה-20 עמד אחד מגדולי המתמטיקאים, הבריטי גודפרי הרולד הארדי, מול סגל אקדמי בכיר בקיימברידג' ואמר: "רבותיי המלומדים, האקדמיה התבלבלה: במקום לקדם יוצרים לשורה הראשונה, היא מקדמת פרשנים ובכך היא מביאה לידי קיבעון, חוסר יצירתיות משוע, קונפורמיזם המעקר פריצת דרך משמעותית בפיתוח רעיונות נועזים ופורצי דרך".

במושב זה נדון בשאלה כיצד יכולה עצם ההכשרה ליצירה במכללה להכשרת מורים להוות מנוף שיחזיר לסטודנטים את תהליכי החשיבה, הביקורת העצמית, פתרון הבעיות המורכב, הסקרנות והמשמעות – הן בתהליך הלימוד והן בחיים עצמם.

הדיון יתקיים באמצעות שיח עם דמויות מפתח שהכניסו את היצירה לתוך החינוך ב"אורנים" בשלל דרכים: ממסלול שירה במשעול הגן הבוטני והרצאות של יוצרים, סופרים ומשוררים על יצירתם; דרך התנסות פעילה, מודרכת ומכוונת בסדנאות משחק, שירה ופרוזה; וכלה בכתב העת "קו נטוי", שיוצרים, סטודנטים ומרצים מוזמנים לשלוח אליו מפרי עטם. בכל אלה מתאפשרת חשיפה ליצירה באופן חווייתי, התנסות בה, והגעה ללמידה דרך חשיבה אחרת, חיפוש הדרך, גילוי ופליאה.